

Drošība nav tikai policistu daļa

Nenoliedzami viens no drošības garantiem ir arī sabiedrības drošības izjūta. Kopš Latvijas valsts neatkarības atgūšanas esam piedzīvojuši gan asīnainos deviņdesmitos, kad slepkavības uz ielām bija zīme bandu attiecību saasinājumiem, esam izgājuši cauri narkotiku uzvaras gājenam un nu jau tikuši līdz laikam, kad lielā mērā no mums pašiem, ne tikai policistiem atkarīgs, cik droša būs vide mums apkārt. Kaimiņi vienojas pieskatīt cits cīta māju, vecāki ir gatavi dežurēt pie skolām, uzņēmumi uzstāda videokameru savās teritorijās, un aculiecinieki nekautrējas ziņot, redzot šoferi, kas sēdies pie stūres reibumā. To, kāda ir situācija ar drošību reģionos, pētījām arī šajā pielikuma "Novadi Domā" numurā.

Redaktore ANDA PŪCE

Reģionālo laikrakstu pielikums

Nr.9

Kurzemes Vārds **Auseklis** **Talsu Vēstne** **STARS** **Kurzemnieks** **Zemgale** **Saldus Zeme** **Druva** **Liesma**

Kur ir nauda, tur noziedzība

Valsts policija ir sabiedrības sargs, taču tai vajadzīga iedzīvotāju palīdzība – sarunā par sabiedrisko drošību Latvijā uzsver Valsts policijas priekšnieks generālis INTS KUZIS.

- Kādas ir tendences sabiedrības drošībā – noziegumu klūst vairāk, vai to skaits samazinās?

- Daudzkārt izprot, ka drošība ir tas pats, kas noziedzība, bet tā tas nav. Cilvēks var justies nedrošs, bet tajā pašā laikā noziegumi nenotiek. Kriminoloģisks pētījums pierāda, ka Latvijā ap 70% cilvēku jūtas nedroši, taču par upuriem klūst ap 10% cilvēku.

Situācija jāvērtē trīs posmos – 90. gadi, laiks līdz krīzei un laiks pēc krīzes. 90. gados bija vardarbība, noziedzība izpauðās ar nodarītu kaitējumu, laupīšanu. Šķērslis nebija ne siena, ne durvis – tās atvēra, cilvēku nogalināja, iegāja dzīvoklī un paņēma to, ko vajadzēja. Līdz krīzei valstī bija liels naudas pieplūdums, mazinājās vardarbīgā noziedzība, bet sākās ekonomiskie noziegumi – izkrāpšanas, skaidras naudas laupīšanas. Pēc krīzes noziedzībā sākās jauns posms. Tā kā noziedzībai ir galvenokārt sociālekonomisks pamatojums, visi apstākļi liecināja, ka tai jāpieaug. Samazinājās darba vietas un līdzekļi – tie bija jāiegūst. Taču mēs ieraudzījām pretējo, noziedzība mazinājās. Tas notika tāpēc, ka cilvēki sāka aizbraukt, un, kā tajā laikā identificējām, – sākām eksportēt noziedzību. Diemžēl šī Latvijas prece pieejama daudzviet pasaulē.

Latvijā sāka samazināties vardarbīgie noziegumi, šis process vēl tagad vērojams, bet noziegumi pārgāja uz virtuālo vidi. Naudu zog, izmantojot IT jomas un tehnoloģijas, personas dati kļuvuši par vienu no galvenajiem noziedzīgas peļņas iegūšanas avotiem.

- Kā mainījās policijas darbs

Valsts policijas priekšnieks Ints Kuzis: "Policija nevienu telefona zvanu par iespējamu spridzekli neuzskata par joku un reagē, kaut vai piezvanījis bērns."

FOTO NO VALSTS POLICIJAS ARHĪVA

Noziedzīgie nodarījumi Latvijas novados

	KOPĀ			KRIMINĀLNOZIEGUMI		
	2010.	2013.	2016.	2010	2013.	2016.
Liepāja	967	1126	971	308	84	50
Valmiera	802	675	475	244	55	24
Cēsu nov.	493	316	440	163	22	8
Dobeles nov.	602	555	629	132	38	20
Kuldīgas nov.	405	263	387	97	34	33
Madonas nov.	431	419	573	111	34	35
Saldus nov.	482	392	418	138	39	14
Talsu nov.	567	520	546	166	58	37

Avots: Iekšlietu ministrija

pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā?

- Policijas darbs galvenokārt

saistījās ar Latvijas iestāšanos Šengenas informācijas sistēmā, kas ir kompensējošais mehā-

nisms robežu noņemšanai. Cilvēku brīvā pārvietošanās ienesa jaunas vēsmas policijas darbā – bija jādomā, kā pielāgoties šai sistēmai un dokumentēt noziedzību.

Robeža ar Lietuvu ir atvērta, un tas, ka pie mums brauc lietuvieši un izdara noziegumus, ir fakts. Saskaramies ar klejojošām grupām, kas iebrauc arī no tālākām valstīm, pat no Balkāniem.

- Latvijā nelegāli ieceļoja arī vietnamieši. Ko viņi šeit darīja?

- Kopš atvēra robežas un sākās globālā migrācija un migrantu kvotas, secinām, ka Latvija tiek izmantota par tranzītvalsti.

Tā bija arī vietnamiešiem. Viņi dodas tālāk vai nu uz Poliju, kur viņiem liela diaspora, vai uz Ziemeļvalstīm. Protams, šeit tiek aizturēti, jo nelegāli šķērso robežu, un mēs nododam viņus atpakaļ valstij, no kuras ieradušies. Tas ir Valsts robežsardzes jautājums.

- Vai ir vairāk tādu noziegumu, kas saistīti ar narkotiskājām vielām?

- Tie attīstās. 90. gadu beigās un pēc 2000. gada bija heroīna bums, šīs narkotiskās vielas integrējās noziedzībā, bija vardarbīgu noziegumu pieaugums.

» 2.lpp

EKSPERTE

Ziņot par pārkāpumu, nevis nosūdzēt

SIGITA PILDAVA,
Valsts policijas Sabiedrisko
attiecību nodaļas vadītāja

Sabiedrības drošības ziņā lielākā krīze pēdējos gados mūsu valstī nenoliedzami bija Zolitūdes traģēdija. Latvijā nebijā cilvēka, kurš nebūtu pārdzīvojis līdzi, taču runa nav tikai par 54 upuriem. Šī traģēdija satricināja absolūto pamatu – drošības izjūtu, kas katram vajadzīga kā gaiss un ūdens. Katrs šāds notikums sašūpo drošības izjūtu, un tad ir svarīgi, lai tā tiktu atjaunota.

Sabiedrības atbalsts policijai mainās. 90. gados reti kurš likās zinis, ja kāds uz ielas sauca pēc palīdzības, attieksmes maiņa notika krīzes laikā. Pirms tam policija daudz skaidroja, kā strādā, publiski pateicas cilvēkiem, kuru informāciju palīdzēja uz karstām pēdām atklāt noziegumu, un tā lavīna aizvēlās. Šodien policijas sociālo tīklu kontos labi redzam sabiedrības atgriezenisko saikni gan sekotāju vidū, gan no tā, kā viņi iesaistās. Mums ar viņiem ir tiešais kontakts.

Vairāki noziegumi atklāti, pateicoties informācijai, ko sociālajos tīklos mums uzticējuši iedzīvotāji. Pēc lielām traģēdijām, uz tām atskatoties, noskaidrojas, ka vienmēr kāds kaut ko zinājis. Ja cilvēki grib dzīvot drošā vidē, viņiem jāzīno par likumpārkāpumiem, un tas nav jāuztver par sūdzēšanos. Domāšana pamazām mainās.

Kaimiņu uzmanīšanas kustība Latvijā bijusi vilņveidīga. Mums tā neattīstījās, jo nebi-

ja tāda spilgtā līdera kā agrāk Igaunijā. Šobrīd Prevencijas vadības nodaļa apkaimes drošības ideju īsteno jaunā līmenī. Policija iesaistās kā eksperti un kopā ar iedzīvotājiem risina drošības problēmas, vides sakārtošanu u.c. jautājumus konkrētā vietā. Cilvēks ir piederīgs vietai un viidei, kurā viņš dzīvo, un arī kādā mērā atbildīgs par to.

Kaimiņu uzmanīšana var būt ne tikai lokāla, bet arī plašāka – kā Imantas pedofila gadījumā. Policija nebūtu spējusi piepildīt Rīgu ar viņa fotorobotu, tāpēc lūdza cilvēkus to izdrukāt un pielīmēt katrā mājā. Divās dievās Rīga bija pilna ar attēliem.

Saprotams, ka cilvēki grib iesaistīties krīzes situācijās, bet viņu rīcībai jēga ir tikai tad, ja grupa tiek organizēta. Stihisks bars nevar neko palīdzēt. Ir jāizvērtē, vai, atsaucoties aicinājumam palīdzēt, esmu gatavs arī nākamajam solim – jauties, ka mani organizē. Un vai policija ir gatava organizēt tik lielas ļaužu masas, kādas pulcējās mazā Ivana meklēšanai Liepājā?

**Kur ir nauda,
tur noziedzība**

» 1.lpp

Tad sāka lietot sintētiskās narkotiskās vielas, un tās ieņema vadošo lomu. Pirms vairākiem gadiem iepazinām jaunās psihoaktīvās vielas – spaisu. Taču Latvija ir viena no retajām valstīm, kas veiksmīgi atrisināja šo problēmu. Daudzas valstis apskauž mūs par to, ka spējām pieņemt likumus, kuri ierobežoja jaunās psihoaktīvās vielas lietošanu un iedzina tās pagrīdē.

Visu laiku sava vieta bijusi arī marihuānai. Selekcijs rezultātā tiek radītas šķirnes, kuras pielāgotas mūsu klimatiskajai zonai. Tās var audzēt brīvā dabā. Latvijā ar katru gadu arvien vairāk konstatējam nelegalās marihuānas audzēšanas vietas visos reģionos.

– **Eiropā notiek teroristu uzbrukumi. Vai policija gatava tam, ka terora akti var notikt arī Latvijā?**

Mums jābūt gataviem, cītīgi sekojam līdzi tam, kas notiek Eiropā, jo esam Eiropas sastāvdaļa. Jābūt joti modriem, jo notikt var viss. Vairs nav tādu terora aktu, kāds bija 11. septembrī Amerikā, tagad darbojas pāris cilvēku, izmantojot tehniku. Paši bīstamākie ir tā saucamie vientulje vilki, kuri tikai viņiem zināmu apstākļu dēļ vieni veic terora aktu.

Mums notiek teorētiskas un praktiskas mācības, jo īpaši pievēršam uzmanību sabiedrīkām vietām, lieliem festivāliem, koncertiem, kuri notiek atklāti. Nevaram ietekmēt cilvēka domāšanu, bet varam minimalizēt sekas – lai cilvēks savu nodomu neverētu īstēnot ar tāk lielām un dramatiskām sekām.

Cilvēkiem jābūt modriem, katram iedzīvotājam – atbildīgam, jo terorisms var skart ikvienu. Visbīstamākie ir tie noziegumi, kuros jebkurš sabiedrības loceklis var kļūt par upuri, un terora akti tādi ir. Jāzīno par personām, kurām ir tendence uz vardarbību vai kuras radikalizējas, – tā katrais cilvēks var pasargāt sevi un savu tuvāko. Savukārt policijai ir svarīgi to zināt.

– **Vai arvien vairāk izmantošās videonovērošanas sistēmas palīdz policijas darbā?**

– Joti daudz palīdz. Mēs tagad strādājam pie tā, lai videonovērošanas kameras sistematizētu un vienotu kopīgā tīklā, tās ir reāls policijas palīgs. Daudzos gadījumos noziegumu atklāšanā izmantojam privātās novērošanas kameras, tāpēc lūdzam, lai ierakstus patur, jo kādreiz tie var joti noderēt.

– **Kādi noziegumi dominē Latvijā?**

– Absolūtais vairākums,

70%, ir mantiskie noziegumi. Mūsu kaimiņvalstīs Lietuvā un Igaunijā ir tāpat.

Satraucoši, ka Latvijā ir joti augsts recidīvs – policijas reizesloķā atkārtoti nonāk personas, kas jau iepriekš sodītas. Generālais soda mērķis ir atturēt no nozieguma izdarīšanas – cilvēks sapratis savu kļūdu un vairs to neatkarīto –, diemžēl tā nav. Vidējais apcietinātā profils varētu būt 20 līdz 35 gadus veca persona ar ne mazāk kā divām sodāmībām, pieļauju, ka lielā mērā atkarīga no narkotiskām vielām, jo to lietošana ir viens no noziedzības iemesliem.

Pēdējos četros piecos gados pieaug sadzīviskā vardarbība – pret bērniem, ģimenē, uz ielas –, kas arī ir viena no noziedzības stūrakmeņiem. Tādā vidē dzīvojot, bērns var izaugt par varmāku, taču sabiedrību, kļūstot kaut nedaudz labāku un gudrāku, var noziedzību samazināt.

– **Esat strādājis Tukuma rajona policijas pārvaldē. Vai policijas darbs reģionā un galvaspilsētā atšķiras?**

– Joti būtiski. Rīga ir finansiāli ekonomiskais centrs valstī, un, kur ir nauda, tur noziedzība. Tukumā, kad radās problēma, varēja slēgt divas ielas, tur par vienu iebrauc, pa otru izbrauc, un situācija pilsētā jau tika kontrolēta. Rīgā tas nav iespējams. Mēģini vienā rajonā problēmu novērst, tā sākas citā. Arī darba organizācija ir pavisam citādāka nekā mazpilsētā.

– **Lūdzu, miniet plašai sabiedrībai nozīmīgu nozieguma atklāšanas piemēru.**

– Varētu saukt daudz lietu, kurās policijas un sabiedrības sadarbība ir atrisinājusi problēmas. Cilvēki nav palikuši vienaldzīgi. Viņi deva lielu ieguldījumu, lai novērstu spaisa epidēmiju. Jau 2009., 2010. gadā uzstājām uz to, ka šī viela jākriminalizē, citādi būs slikti, taču likumdevēji negribēja to dzirdēt. Tākai tad, kad no spaisa gāja bojā bērns, reaģēja žurnālisti. Otrs piemērs ir Imantas pedofils, trešais – Liepājas puika Ivans, kam dzīvoja līdzi visa Latvija. Strādājam rokrokā ar iedzīvotājiem, jo policistu ir maz un viņi vieni nevar visu izdarīt. Sabiedrībai ir jānāk palīgā.

Drošība ir joti svarīgs elements cilvēka dzīvē. Var būt daudz naudas, laba dzīves vieta un darbs, bet tas viss var sabruk, ja viņš jūtas nedrošs. Socioloģiskā aptauja parāda, ka šodien cilvēki jūtas fiziski droši, un tas ir mūsu kopīgais nopeļns, taču viņiem ir bažas par finansiālo drošību – kas notiks ar naudu, pensiju un tā tālāk. 90. gados bija pilnīgi pretēji.

Nozog Latvijā, atrod Lietuvā

Saldus novada pierobežā reizi trīs mēnešos notiek kopīgi Saldus un Mažeikļu policistu reidi. Viņi brauc vienā automašīnā vai nu Lietuvā pusē, vai pa Latvijas pagastiem – Vadakstī, Rubu, Ezeri, Nigrandi.

Gar Latvijas un Lietuvas robežu tek Vadakstes upe. Pierobežā policijas darbam jābūt saskaņotam pat starpvalstiski, pārliecinājušies kārtības sargi.

AGRITAS MANIŅAS FOTO

gan nav izteikti daudz. “Pēdējā patrulēšanā, kas bija Lietuvā, apturēja automašīnu, kurai izpūtējs bija Lietuvā par pārrobežu vajāšanām. “Es domāju, ka pierobežas iedzīvotāji var justies droši. Tur noziedzība nav lielāka kā citās vietas,” optimistiski apgalvo J. Šneiders.

Abu valstu policistiem regulāri notiek arī kopīgas mācības, pēdējās bija Lietuvā par pārrobežu vajāšanām. “Es domāju, ka pierobežas iedzīvotāji var justies droši. Tur noziedzība nav lielāka kā citās vietas,” optimistiski apgalvo J. Šneiders.

Agrita Maniņa

Kopīgajos reidos noziedznieki nav aizturēti, galvenokārt sastādīti protokoli par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem. Mūsu pusē par ātruma pārkāpumiem aiztur Lietuvas pilsoņus, savukārt Lietuvā – Latvijas pilsoņus. Tādu gadījumu

Agrita Maniņa

Visiem nekad nepalīdzēsi

"Reizēm skatos uz cilvēku un domāju – tam vēl var palīdzēt, taču ir nepieciešama iejaukšanās no malas. Bet piespiest mainīties nevienu nevar," saķa Mazsalacas Pašvaldības policijas vecākā inspektore DAIGA ZELTKALNA-DŽABOURA.

Par pilsētas centra laukumu soliņu sēdētājiem viņa piebilst – tā ir mūsu sabiedrības daļa, kurai diemžēl citu mērķu dzīvē nav, kuri tiek izstumti no kopējās sabiedrības. Ja neviens viņus nemēģina no šīs bedres izvilkst, paši no tās izķlūt nav spējīgi. Daži arī to nemaz negrib – tāpat ir labi. Daiga uzskata, ka iedarbīga varētu būt psiholoģiskā masāža jeb sarunas: "Kad vairāki kopā, viņi ir runātīgi, vareni, pat gudri, bet, nonākot aci pret aci, izrādās, ka cilvēkam ir Joti lieļa depresija. Viņš raud, sūdzas par dzīvi, viņam viss līdz kaklam, izsaka vēlmi dzeršanu izbeigt, kodēties, tiek izrādīta labā grība, bet diemžēl pēc laiciņa bēdubrāja labākais draugs atkal ir alkohols.

Daigai jau jaunībā likās saistošs viss, kas saistīts ar likumdošanu, cilvēku aizstāvību, tāpēc viņa izvēlējās mācīties RTU Starptautiskajā Muitas institūtā Rīgā. "Muitas institūtā iestājos ar domu, ka kādreiz varbūt mācī-

bas turpināšu juristos. Augstskoļa bija padziļināti jāapgūst gan krimināllikumi, gan administratīvās tiesības un cilvēktiesības, psiholoģija utt. Mācību laikā sāku strādāt Valmieras muitas kontroles punktā, tad pārgāju uz VID MP Riska vadības daļu, kur darbs vairāk saistījās ar analīzi par iespējamiem riskiem nelegālu preču pārvadāšanā, kā mazināt, novērst iespējamos riskus. Kad ar ģimeni nolēmām pārcelties uz vīra dzimteni Liebānu, no darba muitā aizgāju. Diemžēl dzīve iegrozījās ne tā, kā bija cerēts – vīrs saslima, un mēs viņu zaudējām. Pirms gada es ar bērniem atgriezos Mazsalacā," pastāsta Daiga.

Atgriežoties Latvijā, viņai pirmā doma bija meklēt darbu muitā, bet tad uzzinājusi, ka Mazsalacas Pašvaldības policijā vajadzīgs vecākais inspektors. "Ilgī svārstījos, jo, lai gan likumdošana man nav sveša, policijas darba specifika ir atšķirīga. Tomēr tipiski latviskajam "ko tad

es" spēju pārkāpt," viņa turpina.

Mazsalacas Pašvaldības policijas pirmais vecākais inspektors 2015. gada beigās bija Jānis Kaibe. Viņš bija izveidojis uzticamu un kompetentu komandu, ko Daiga tagad ļoti novērtē. "Neslēpušu, bija brīži, kad "aizmugures baumošana", bija diezgan neizturama, taču man Mazsalacas pilsētas Pašvaldības policijā ir unikāli labi kolēgi – Renārs Celms un Gvido Arnītis. Puiši gan dažkārt mani nes cauri, bet tas nav jauni, un es to pieņemu, bet neaizmirstu," Daiga smējas. Ľoti daudz ar padomu palīdzēja un joprojām palīdz arī kolēgi no Rūjienas Pašvaldības policijas, Beverīnas novada Pašvaldības policijas un Valmieras Pašvaldības policijas.

Viņa atzīst: "Tas, ka esmu vietējā un vismaz 90 procentus Mazsalacās iedzīvotāju labi pazīstu, policista darbā reizēm palīdz, jo ar pazīstamiem cilvēkiem vieglāk sarunāt, arī paredzēt, ko no viņiem var sagaidīt. Iedzīvotāji, kuriem ir izteikti mutiski aizrādījumi, ir apzinīgi un ķemtos vērā, tāpēc līdz soda piemērošanai daudzreiz nemaz nenonākam."

Mazsalacas Pašvaldības policijas vecākā inspektore Daiga Zeltkalna-Džaboura neatmet cerību, ka cilvēkus tomēr var motivēt mainīt viņu dzīvi.

ĀRIJAS ROMANOVSKAS FOTO

nonākušo iedzīvotāju putas policiste līdz šim neesot piedzīvojusi, pārspīlētu pieklājību gan.

Valentīna Brūniņa

Trīs gadus kā purvā

Izdzirdot vārdu "narkotikas", zinām, ka tā ir milzīga nelaimē gan pašam lietotājam, gan visiem, kuri ir tuvākām vai tālākām saitēm saistīti ar šo cilvēku. Kā cīnīties ar šo problēmu, stāsti un pieredze katram savam. Rīdzinieces levas (vārds mainīts) stāsts ir ar laimīgām beigām, viņa tikusi ārā no atkarību purva, audzina bērnus, strādā tirdzniecībā un maģistraturā studē psiholoģiju. Viņa piekrita anonīmai sarunai.

– Viss sākās 14 gadu vecumā vienaudžu kompānijā. Sākumā kopīgi iedzērām alu, vēlāk pārgājām uz zāles pīpēšanu. 18 gadu vecumā es jau biju atkarīga no heroīna. Mana atkarība ilga aptuveni trīs gadus.

– Tam visam taču ir vajadzīga nauda.

– O, jā, un turklāt liela! Tagad, uz to visu atskatoties, varu sacīt, ka tajā laikā ir tikai viena problēma – kur dabūt. Pārējās problēmas nav aktuālas, savukārt visa energija aiziet šīs vienas problēmas risināšanai. Manā gadījumā tas, paldies Dievam, nenonāca tik tālu, lai būtu kaut kas nelikumīgs un sāktos nedienas ar policiju. Vairāk cieta večāki, jo es mānījos, ka man kaut ko vajag skolai, vai vienkārši no

Pēc neoficiāliem datiem, Latvijā ir 40 000 narkomānu, no kuriem 15 000 narkotikas lieto ikdienā. No šīs sērgas mūsu valstī ik gadu mirst teju 150 cilvēku.

AUTORES FOTO

viņiem paņēmu. Bija lietas, kas nonāca lombardā...

– Vai vecāki par jūsu problēmu zināja?

– Es domāju, ka viņi nojauja un redzēja, ka īsti kaut kas nav kārtībā, bet nebija gatavi to atzīt un pieņemt. Manuprāt, saškaroties ar kaut ko tādu, bailes ir tik lielas, ka cilvēks izvēlas to labāk ignorēt. Tiri cilvēciski es viņu saprotu. Tā tas bija līdz brīdim, kad sapratu, ka vecāki ir vienīgie, kam varu lūgt palī-

dzību. Bija tāds lūzuma punkts. Es pateicu, ka man ir slīkti, un lūdzu, lai mani ved pie ārsta. Vecāki to darīja, un es Jelgavā, psihoneiroģiskajā slimnīcā, izgāju Minnesotas programmu, taču pēc tam tas viss turpinājās, jo programma man īsti nepalīdzēja.

– Kā jums izdevās no tā izķūt?

– Es paliku stāvoklī. Man bija 21 gads. Saprotot, ka iestājusies grūtniecība, es pārtraucu lietot. Tas noteikti nebija viegli, bet es

izlēmu nelietot. Kopš tās dienas ir pagājuši 14 gadi, un es neesmu atgriezusies pie narkotikām. Kamēr gaidīju bērniņu, dzīvoju kopā ar viņa tēvu, kurš bija lietotājs. Viņš man meloja, apzagā.

No šī vīrieša vēlāk izšķīros, jo piedzīvoju arī vardarbīgu attieksmi, pat ar policijas iejaukšanos, izlikšanu no dzīvokļa, durvju uzlaušanu, bet tas jau ir cits stāsts...

Tagad man ir divi bērni, un esmu piedzīvojusi divus lūzu-

ma punktus. Pirmais bija, kad pārtraucu lietot, uzzinot par grūtniecību, otrs – paliku stāvoklī ar otru bērnu un sapratu, ka man no tā vīrieša ir jātieka vajā.

– Klausoties jūsu stāstu, var saprast, ka nākat no situētās ģimenes, jums bija vecāku atbalsts. Kas jūs pamudināja sākt aizrauties ar narkotikām?

– Tas ir jautājums, uz kuru es joprojām nevaru atrast atbildi. Man pašai bērni ir pusaudža vecumā, par to aizdomājos. Esmu šo problēmu centusies risināt psihoterapijā. Es nedzīvoju sociālā riska ģimēnē, biju nodrošināta, tomēr nereti jutos nesaprasta, nepieņemta. Tagad, atskatoties uz to laiku, redzu kādas depresijas pazīmes, kurās tolaik neviens cits neatpazīna. Ar tām joprojām cīnos. Emocijālā jutos nesaprasta, sāku kļaujot apkārt un meklēt piedzīvojumus, nonācu kompānijā, kur sāka piedāvāt šo un to. Tā tas viss kēdītē aizgāja.

– Kādi bija jūsu vienaudži?

– Viņi bija dažādi, bet, protams, vairāk vilka pie tiem, kuri piedāvāja kaut ko trakāku. Zinu, ka daudzi no tiem, kuri bija manā kompānijā, jau ir miruši, un ik pa laikam saņemu kādu ziņu, ka atkal kāds ir devies aizsaulē.

Edite Bevalde

Pilsētu sargā videokameru acis

Iebraucot Limbažos, uzmanību pievērš norāde, ka pilsētā notiek videonovērošana. Tādi paši brīdinājumi, kā to paredz likums, izvietoti arī citviet. Pirmās idejas par videonovērošanas sistēmu izveidi pilsētā radās pirms gadiem deviņiem, tāpēc arī projekts, bet to neīstenoja. Tomēr pašvaldība no ieceres neatteicās, un nu jau drīz noslēgsies 100 000 euro vērtā projekta 3. kārtā, un kopumā Limbažos būs uzstādītas 40 videokameras.

Pirmās videokameras izvietotas aktuālākajās cilvēku pulcēšanās vietās, piemēram, autoostā, tirgū, pie kultūras nama, Bauņmaņu Kārļa laukumā pašā vecpilsētas centrā. Limbažu novada pašvaldības Informācijas tehnoloģiju nodaļas vadītājs Raimonds Straume pastāstīja, ka vietas kameras uzstādīšanai izraudzījušies ne vien pašvaldības speciālisti, policisti, bet arī iedzīvotāji. Viņi lūguši tās izvietot, piemēram, pie naktskluba, pie šogad izbūvētās strūklakas, atjaunotajā bērnu rotaļu laukumā, kur nereti piedzīvots vandalisms. Saprotams, ka novērota tiek arī skolu un citu pašvaldības iestāžu apkārtnē, tāpat parki.

R. Straume stāsta, ka sākumā izmantoti gaisa kabelji, bet tagad, kur vien iespējams, tos gulda

Limbažu novada Pašvaldības policijas priekšnieka vietnieks Raivis Galītis (no labās) un Informācijas tehnoloģiju nodaļas vadītājs Raimonds Straume stāsta, ka, pateicoties daudzajām Limbažos izvietotajām kamerām, pilsēta policijai ir kā uz delnas.

REGĪNAS TAMANES FOTO

zemē. Pa šiem gadiem, kopš uzsākta videonovērošanas projekta īstenošana, videokameras kļuvušas gudrākas – ar lielāku izķirtspēju un labu naktsredzamību, un būtiski, ka tās kustīgu objektu, var teikt, automātiski izsekot – pievelk tuvāk, tā ļaujot to labāk saskatīt. Turklāt strauji samazinājušās arī šādu iekārtu cenas.

Videonovērošanas pults atrodas Pašvaldības policijā, kur uz sienas izvietoti divi prāvi televizori, kur nelielos kvadrātiņos

visi Limbaži ir kā uz delnas. "Videonovērošanas sistēma mums ir lielisks darba instruments," secina Limbažu novada Pašvaldības policijas priekšnieks Valdis Auziņš. Var ietaupīt arī degvielu, lieki nerīkojot pa pilsētas ielām. Turklat Pašvaldības policija dežurē ne vien Limbažos, bet visā novada teritorijā, tālab visur klāt nebūsi. Vēl vērtīga ir iespēja pārskatīt videokameru tverto, ja kas pilsētā salauzts, noticis kāds negadījums vai kautiņš. Tā izde-

vies atrast ne vienu vien vainīgo – kaut vai gadījumā, kad pavasarī limbažnieki vienurīt pārsteigtī konstatēja, ka vairākos dārzos nolauztas tulpes, kas izbārstītas pilsētas ielās. Vainīgie jaunieši bija fiksēti pie pašvaldības administratīvās ēkas izvietotajās videokamerās. Kameru apkalpošana no pilsētas budžeta ik gadu prasa ap 1000 euro.

Valsts policijas Vidzemes reģiona Limbažu iecirkņa priekšnieka vietnieks Ivo Viljķins dzirdējis

izteicienus, ka ar videonovērošanu tiek ierobežota pilsoņu pārvietošanās brīvība, ka valsts spiego. "Mujķības, kam nav ko slēpt, tam nav arī ko baidīties!" viņš saka. Viņaprāt, mūsdienās, kad cilvēkresursi ir ierobežoti, videokameras kārtības sargātājiem ir joti labs palīgs. Pie katra stūra policistu nenoliksi, bet ar tām vismaz tiek nosegtas potenciāli bīstamās vietas pilsētā. Ir gadījumi, kad Valsts policija lūdz kolēgiem papētīt ierakstus, lai atklātu kādu noziedzīgu darbību.

Oktobrī Limbažu iecirkņa vadība tikās ar Limbažu novada domes pārstāvjiem, lai aicinātu izvērtēt iespēju, vai arī Valsts policija nevarētu sekot videosistēmas darbībai online. Tādējādi dežurdaļā kameras varētu kontroloēt visu diennakti un, laikus pamanot potenciālos kārtības pārkāpējus, novērst nozeguma izdarīšanu.

Limbažnieku attieksme pret pilsētā izvietotajām videokamerām ir dažāda. Laikraksta "Auseklis" veiktajā aptaujā trešā daļa respondentu jeb 33% teic, ka tas viņus neietekmē. 17% atbildētāju secina, ka videonovērošana sabiedrību disciplinē, 13% ar to jūtas drošāki, savukārt 25% aptaujāto nepatīk, ka viņus novēro. Vēl 12% respondentu atzīstas, ka nemaz nav zinājuši par to, ka pilsētā tiek novēroti.

Regīna Tamane

Vienkārši Šķita, ka tā jādara

Tā kā pašdzību sniedzošie dienesti nevar būt klāt katram cilvēkam, daļu atbildības nesam mēs, pārējā sabiedrība. Līdzatbildīgs, drosmīgs un pašaizliedzīgs viennozīmīgi ir talsenieks ANDRIS GRUNDMANIS, kurš vairākkārt pašdzījes svešniekiem, kuri nonākuši nelaimē.

27 gadus vecais Andris ikgandī strādā uzņēmumā "Talce" par mehānīķi. Tuvi un tāli pie viņa griežas pēc pašdzības, arī intervijas laikā puvis saņem neskaitāmus telefona zvanus, pēc kuru noklausīšanās jāsecina – bez viņa laikam nevar iztikt. Acīmredzot viņam tāds liktenis. Ne velti teic, ka Dievs cilvēkam uzliek uz plēciem tik, cik viņš var panest.

Andris var panest daudz. Ľoti daudz. Viņš pašaizliedzīgi pašdzījes divos ugunsgrēkos cietušajiem, autoavārijā cietušam vadītājam un rez arī kādam ledū ielūzušam makšķerniekam.

Talsenieks stāsta par pēdējo

gadījumu, kas notika šovasar Valdgales pagastā naktī no 11. uz 12. jūniju. "Biju devies medībās. Kad braucu mājās, pie kādas saimniecības manīju dūmus. Piebraucu tuvāk un redzēju, ka kūtij deg jumts. Tā kā durvis bija puspavērtas, varēja redzēt, ka iekšā ir daudz.govju. Uzreiz izsaucu ugunsdzēsējus un nobraucu malā auto, lai tas netraucē dienesta mašīnām. No mājas pusapģērbts izskrēja saimnieks, pēc tam arī divi strādnieki. Bija jāsāk kaut ko darīt! Teicu strādniekiem, lai vispirms aizbrauc traktoru, kas stāvēja blakus kūtij, jo tāda tehnika maksā ļoti dārgi. Tas bija bīstami, jo no jumta

"Ja redzi, ka kādam vajadzīga pašdzība, tad tā ir jāsniedz, nevis jāskatās, kā cits mokās un cīnās. Tā ir cilvēcīga norma," uzskata talsenieks Andris Grundmanis.

visu laiku atdalījās diezgan lielas plāksnes un krita lejā. Kad vīrs iekāpa traktorā, tajā iekrita vie-

na plāksne, bet veiksmīgi izdevās izspert degošo gabalu ārā. Pēc tam teicu, ka vajag glābt lopus, un tajā brīdī visi laikam attapās, jo bija redzams, ka cilvēki ir šoka stāvoklī. Vīri aizskrēja uz kūts otru galu, lai dzītu ārā dzīvniekus, jo šai pusē tas nebija iespējams liesmu dēļ. Apgāju apkārt kūtij un redzēju, ka vienā daļā ir tikai telji. Ierāpos pa logu un sāku dzīt tos ārā. Lielākā daļa paklaustīja un izskrēja, bet daži bija nobijušies, tāpēc nācās viņus vilkt ārā aiz ausīm. Izcelt neizdevās, jo bija smagī un satraukti. Kad glābu pēdējo telēnu, aiz viņa jau sāka krist lejā ūferis," atminas Andris.

Kad lopīni bija izdzīti, ieradās Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbinieki un sāka dzēst liesmas. Jaunieša sirdi piepildīja prieks, ka ugunsgrēkā bija izdevies izglābt 130 govus un jaunlopus. Bojā aizgāja septiņas

govis, nodega arī kūts 300 kvadrātmētru platībā. No liesmām nosargāt izdevās atlikušo ēkas daļu 1100 kvadrātmētru platībā.

"Kāpēc pašdzīju?" Nezinu, vienkārši Šķita, ka tā jādara. Protams, šādās situācijās būtiski arī domāt ar galvu, nevar kert un grābt. Palīdzot citiem, jūtos gan-darīts. Nezinu, no kurienes šāda apziņa. Iespējams, no mammas. Arī viņa vienmēr centusies citus atbalstīt. Ja redzi, ka kādam vajadzīga pašdzība, tā ir jāsniedz, nevis jāskatās, kā cits mokās un cīnās. Tā ir cilvēcīga norma. Tie, kuri to nesapro, bet otru tikai pagrūž, laikam neapjauš, ka dzīvē viss nāk atpakaļ. Nekādā gadījumā nedrīkst darīt labu, lai saņemtu kaut ko pretī. Nevajag kautrēties, bet uzdrošināties un pašdzīet," ir pārliecīnāts A. Grundmanis.

Mārīte Jankeleviča